НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Центр правового забезпечення розвитку науки і технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Науково-дослідного
інституту інтелектуальної власності
НАПрН України
Голова Вченої ради _____ Н.М. Мироненко
Протокол № 9 від 24.11.2020 р.

ПРОГРАМА

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти ___третій (освітньо-науковий) рівень_____

галузь знань _____08 «Право»_____
/шифр і назва/

спеціальність_____081«Право»_____
/шифр і назва /

вид дисципліни_____обов'язкова_____
(обов'язкова / за вибором)

Розробник доктор юридичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Мироненко Наталія Михайлівна_____

Київ – 2020 рік

ВСТУП

Програма науково-педагогічної практики аспірантів складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії за якою здійснюється підготовка докторів філософії.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія і практика наукової та виховної роботи у вищих навчальних закладах.

Міждисциплінарні зв'язки ґрунтуються на знаннях принципів пізнання філософського рівня методології, концепцій, наукових підходів суспільних, природничих і технічних наук, що використовуються в дисциплінах професійної та практичної підготовки. Міжпредметні зв'язки дисципліни з іншими науками дають змогу глибше пізнати психолого-педагогічні факти, явища і процеси, що є підґрунтям для ефективної освітньої діяльності викладача у вищій школі.

Програма науково-педагогічної практики аспірантів складається з таких змістових модулів:

1. Навчальна діяльність аспіранта під час практики.
2. Методична діяльність аспіранта під час практики.
3. Виховна діяльність аспіранта під час практики.
4. Науково-дослідна діяльність аспіранта під час практики.

1.1.Мета та завдання навчально-педагогічної практики аспірантів

Метою науково-педагогічної практики аспірантів є оволодіння аспірантами сучасними методами, формами та засобами навчання, формування в них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. В результаті проходження науково-педагогічної практики у аспірантів повинні бути сформовані конструктивні, організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння викладача університету, необхідні для забезпечення провідних аспектів педагогічної діяльності: навчальної, методичної, виховної й дослідницької роботи.

1.2. Основними завданнями науково-педагогічної практики є:

- формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь викладача вищої школи;
- формування у аспірантів навичок та умінь проведення науково-дослідницької роботи з психолого-педагогічних та методичних проблем;
- створення умов для професійної адаптації аспірантів, залучення їх до активної діяльності як викладачів та кураторів академічних груп;
- розвиток у аспірантів практичних умінь здійснювати виховну роботу студентської молоді;

- оволодіння аспірантами комунікативними вміннями, необхідними для спілкування зі студентами та викладачами;
- вироблення у майбутніх викладачів навичок у самостійній підготовці та проведенні різних форм навчально-виховної роботи зі студентами та особистої відповідальності за якість та ефективність цієї роботи;
- формування творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності викладачів вищої школи;
- ознайомлення з організацією освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- спостереження за освітнім процесом та аналіз його організації;
- визначення та реалізація конкретних цілей та завдань освітнього процесу з урахуванням ступеню навчання;
- здійснення поточного та перспективного планування навчальної роботи й організація його виконання;
- вибір та використання ефективних прийомів і методів навчання та контролю за результатами пізнавальної діяльності студентів;
- аналіз та узагальнення передового досвіду викладання;
- закріплення та практичне застосування теоретичних знань, оволодіння сучасними методами та прийомами організації і забезпечення освітнього процесу у ЗВО;
- аналіз робочих програм навчальних дисциплін, вироблення рекомендацій щодо їх удосконалення;
- формування професійно значущих якостей, професійних умінь та навичок управління навчальною діяльністю студентів;
- набуття умінь самоаналізу педагогічної майстерності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні:

знати:

- основні поняття і категорії педагогіки та методики викладання у вищих навчальних закладах;
- навчально-методичні комплекси для студентів вищих навчальних закладів;
- сучасні підходи до формування у студентів професійної компетентності;
- інноваційні освітні технології навчання у вищих навчальних закладах;
- форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей;
- основні організаційні форми реалізації освітнього процесу у вищих навчальних закладах;
- основи планування освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- основні положення законодавства України в галузі вищої освіти, програмних документів, які стосуються навчання студентів та викладання у ЗВО;
- завдання і функції науково-педагогічного працівника;

- вимоги до підготовки документального супроводу викладання у ЗВО;
- основні принципи, методи, види навчання у ЗВО.

вміти:

- визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання;
- аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси для студентів ЗВО;
- контролювати й оцінювати рівень сформованості всіх складників професійної компетентності;
- планувати й реалізовувати різні форми організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- планувати (проектувати) вивчення навчальних дисциплін;
- відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу для проведення різних видів навчальних занять;
- використовувати знання про індивідуально-вікові особливості молоді при проведенні занять;
- застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання і виховання студентів;
- працювати з навчальною, науковою, методичною літературою;
- підвищувати професійні вміння, вивчати передовий педагогічний досвід.

1.4. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними компетентностями

№	Програмна компетентність	Відповідність дисципліни компетентності
	ЗК – загальна компетентність	
ЗК 2	*Навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій*	+
ЗК 3	*Здатність проведення самостійних досліджень на сучасному рівні*	+
ЗК 5	*Здатність генерувати нові ідеї (креативність)*	+
ЗК 6	*Здатність працювати в міжнародному науковому просторі*	+
ЗК 7	*Здатність розробляти та управляти науковими проектами*	+
	ФК – фахові компетентності	
ФК 2	*Уміння збирати, опрацьовувати та аналізувати правові джерела (нормативно-правові акти, доктринальні джерела, судову практику)*	+
ФК 6	*Знання доктринальних підходів у галузі дослідження, формулювання мети власного наукового дослідження як складової загальноцивілізаційного процесу*	+
ФК 9	*Ведення діалогу й аргументування під час наукових і ділових дискусій, переговорів, судових дебатів, публічного виступу в судах та інших органах*	+

1.5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3 - комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	**Результат навчання**			
1.1	*Знати*: 1. Знати функції методології наукових досліджень; методи емпіричного та теоретичного дослідження; зміст основних категорій методології наукових досліджень; організаційно-правові форми наукових досліджень; підходи щодо написання наукової роботи; роботу над науковими, інформаційними, нормативно-правовими та іншими джерелами, що використовуються при здійсненні наукових досліджень	*Семінарські заняття, самостійна робота, участь у наукових заходах ЗВО*	*Захист практики, залік. Рецензування звітних документів керівником практики*	*10%*
1.2	*Знати:* правові засади академічної добросовісності; питання академічної мобільності; питання професійної етики	*Семінарські заняття, самостійна робота, участь у наукових заходах ЗВО*	*Захист практики, залік. Рецензування звітних документів керівником практики*	*10%*
2.1.	*Вміти:* оцінювати та визначати роль й призначення об'єктів інтелектуальної власності у розрізі здійснення науково-дослідної діяльності	*Семінарські заняття, самостійна робота, участь у наукових заходах ЗВО*	*Захист практики, залік. Рецензування звітних документів керівником практики*	*15%*
2.2.	*Вміти:* досліджувати та робити висновки щодо змісту правових концепцій, доктрин тлумачення сутності прав, у тому числі прав на результати творчої діяльності; аналізувати особливості становлення системи правового регулювання відносин у сфері наукової діяльності, вищої освіти та інтелектуальної власності	*Семінарські заняття, самостійна робота, участь у наукових заходах ЗВО*	*Захист практики, залік. Рецензування звітних документів керівником практики*	*10%*
3.1.	Грамотно і точно *формулювати та висловлювати* свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати та брати участь в аргументованій професійній дискусії при аналізі об'єктів	*Семінарські заняття, самостійна робота, участь у наукових заходах ЗВО*	*Захист практики, залік. Рецензування звітних документів керівником практики*	*10%*

	наукової діяльності, результатів інтелектуальної власності			
3.2.	*Брати* участь в обговоренні дискусійних питань правозастосування та виконання наукових досліджень	*Семінарські заняття, самостійна робота, участь у наукових заходах ЗВО*	*Захист практики, залік. Рецензування звітних документів керівником практики*	*10%*
4.1.	*Аналізувати* інформацію з першоджерел, оцінювати її з позицій наступності та новизни, використовувати сучасні інформаційні технології і бази даних при проведенні наукових досліджень	*Семінарські заняття, самостійна робота, участь у наукових заходах ЗВО*	*Захист практики, залік. Рецензування звітних документів керівником практики*	*10%*
4.2.	*Визначати та досліджувати* проблеми розвитку науки, входження України в Європейський дослідницький простір до Європейський простір вищої освіти	*Семінарські заняття, самостійна робота, участь у наукових заходах ЗВО*	*Захист практики, залік. Рецензування звітних документів керівником практики*	*10%*
4.3.	Формувати правові позиції для розв'язання проблем і практичних ситуацій у сфері наукової діяльності та інтелектуальної власності	*Семінарські заняття, самостійна робота, участь у наукових заходах ЗВО*	*Захист практики, залік. Рецензування звітних документів керівником практики*	*15%*

1.6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) / **Програмні результати навчання (назва)**	**1.1**	**1.2**	**2.1**	**2.2**	**3.1**	**3.2**	**4.1**	**4.2**	**4.3.3**
Програмні результати навчання (Спеціальність 081 «Право»)									
ПРН 1 *Вміння застосовувати нові цілісні знання у власних наукових дослідженнях та у професійній практиці*	+	+		+	+	+		+	+
ПРН 5 *Вміння спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та професійної діяльності, в тому числі і на міжнародному рівні, демонструючи системний науковий світогляд та культурний кругозір.*					+		+		
ПРН 8 *Знання принципів фінансування науково-дослідної роботи та структури кошторисів на її виконання, вміння підготувати запит на отримання фінансування, звітну документацію*			+						

ПРН 10 *Вміння ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження у сфері інтелектуальної власності, в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань*	+			+	+	+	+		
ПРН 11 *Вміння формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій).*	+	+				+			+
ПРН 14 *Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел; здійснювати публікацію джерел з дотриманням основних археографічних правил*	+			+			+		
ПРН 16 *Вміння ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження у сфері інтелектуальної власності, в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.*	+		+	+	+		+		+

На проходження науково-педагогічної практики відводиться 240 годин/8 кредитів ЄКТС. Зокрема: *проведення різних видів навчальних занять не менше 18 год., інші види робіт, у тому числі і самостійна робота – 222 год.*

Науково-педагогічна практика проводиться на другому році навчання в аспірантурі.

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

3. Засобами діагностики успішності навчання є аналіз результатів навчальної, методичної, виховної та науково-дослідної роботи аспірантів.

Оцінка результатів практичної підготовки здійснюється **за 100-бальною шкалою:**

- навчальна діяльність аспіранта– **до 40 балів**,
- методична діяльність аспіранта– до **20 балів**,
- науково-дослідна діяльність аспіранта– до **20 балів**,
- діяльність аспіранта як куратора академічної групи – **до 20 балів**.

4. Інформаційний обсяг науково-педагогічної практики

Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність аспіранта

- планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;

- проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі;
- проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять;
- підготовка роздавального дидактичного матеріалу;
- перевірка письмових робіт студентів;
- проведення консультацій для студентів;
- підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається.

Змістовий модуль 2. Методична діяльність аспіранта

- ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у ЗВО, освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо;
- ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати;
- ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації);
- участь аспірантів у засіданнях кафедр, методичних секцій, в роботі семінарів викладачів тощо;
- складання робочої навчальної програми курсу, що доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо);
- відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів

Змістовий модуль 3. Виховна діяльність аспіранта

- ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті;
- ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі;
- виконання обов'язків куратора академічної групи;
- планування виховної роботи в академічній групі;
- відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти;
- підготовка і проведення одного виховного заходу;
- проведення психолого-педагогічного вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому;
- складання психолого-педагогічної характеристики академічної групи.

Змістовий модуль 4. Науково-дослідна діяльність аспіранта

- виконання індивідуальних дослідницьких психолого-педагогічних завдань протягом практики та складання відповідного звіту (теми завдань за вибором);
- участь у роботі методологічних семінарів кафедр.

5. *Рекомендована література*

1. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.

2. *Андрущенко В. , Губерський Л.* Філософія як теорія та методологія розвитку освіти / Андрущенко В .,Губерський Л. – К.: «МП Леся», 2012. – 568 с.

3. *Аргунова Е.Р., Жуков Р.Ф., Маричев И.Г.* Активные методы обучения: Учебно-методическое пособие / Под ред. Н.В.Кузьминой. – М., 2006. – 386 с.

4. *Боденко Б.Н.* Оценка воспитательной работы (на уровне ее представленности в вузе). – М., 2006.

5. *Виховна* робота в закладах освіти України. Випуск ІІ. Збірник нормативних документів та методичних рекомендацій. – К.: ІЗМН, 1998. – 335 с.

6. *Вітвицька С.С.* Основи педагогіки вищої школи: Метод. посібник для студ. магістратури. – Житомир, 2003. – 232 с.

7. *Власова О.І.* Методика викладання психології. Підручник. – К.: Геопринт, 2011. – 340 с.

8. *Демчук В.С., Соловей М.І.* Виховна робота наставника академічної групи студентів вищого закладу освіти. – К.: ДДЛУ, 2000. – 68 с.

9. *Деякі* аспекти формування національної культури студентської молоді: Зб. наукових статей. - К.: ІЗМН, 1997. – 120 с.

10. *Євтух М.Б.* Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: монографія / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К. : КНЕУ, 2010. – 248 с.

11. *Єрмаков І.Г.* Виховання життєтворчості: моделі виховних систем. – Харків: Вид. група "Основа", 2006. – 224 с.

12. *Заболотська О.*Формування та розвиток студента як індивідуальності // Вища освіта України. – 2005. – №2. – С. 88-93.

13. *Зварич І.М.* Теоретичні і методичні основи оцінювання педагогічної компетентності викладачів США : навч. посібник / І.М. Зварич. – К.: Фенікс, 2012. – 148 с.

14. *Іздебська В.* студентське самоврядування як чинник формування самосвідомості молоді // Рідна школа. – 2000. – №11. – С. 26-28.

15. *Кошечко Н.В.* Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / Н.В. Кошечко. – Ніжин : НДУ ім.. М. Гоголя, 2013. – 114 с.

16. *Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С.* Педагогіка вищої школи. – К.: Ленвіт, 2009. – 213 с.

17. *Кузьмінський А.І.* Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 471 с.

18. *Куратори* академічної групи: Метод. рекомендації щодо проведення виховної роботи зі студентами. – К.: ДАЖКГ, 2002. – 36 с.

19. *Кучерявий О.Г.* Модульно-розвивальне навчання у вищій школі: аспекти проектування : монографія. – К. : Слово, 2012. – 280 с.

20. *Лузан П., Зайцева І.* Академічна група в контексті проблем виховання студентської молоді // Освіта і управління. – 2002. – Т. 5. – №1. – С. 151-156.

21. *Мартинюк І.В.* Національне виховання: теорія і методологія: Метод.посібник. – К.: ІСДО, 1995. – 100 с.

22. *Методика викладання у вищій школі*: навч. посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г.І. Матукова. – К. : КНТ , 2014. – 262 с.

23. *Методичні* рекомендації до планування виховної роботи з студентами у вищих навчальних закладах освіти III-IV рівнів акредитації // Інформ. зб. Міносвіти України. – 1998. – №17-18. – С. 50-53.

24. *Молодь* і закон: Збірник нормативних актів і документів з проблем виховання студентської молоді / За заг. ред. Н.І. Косарєвої. – К.: ІЗМН, 1997. – 352 с.

25. *Муніч Н.В.* Методика викладання у вищій школі : методичний посібник (для магістрів) /Н.В. Муніч. – К. : ПП Діректт Лайн, 2015. – 80 с.

26. *Національна* програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. – 2004. – 3 грудня.

27. *Організація*, форми та методи виховної роботи серед студентів колективами кафедр вищого закладу освіти: Методичні рекомендації / Укл. В.Д.Базилевич, М.І.Поночовний, Н.І.Косарєва. – К.: ІЗМН, 1997. – 28 с.

28. *Особливості* формування світогляду студентської молоді: Методичні рекомендації /Укл. В.О. Долгих, Ю.Д. Руденко, В.І. Шпак. – К.: ІЗМН, 1997. – 36с.

29. *Педагогика* и психология высшей школы. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 508 с.

30. *Педагогіка* вищої школи: Навч. посібник / З.Н.Курлянд, Р.І.Хмелюк, А.В.Семенова та ін.; За заг. ред. З.Н.Курлянд. – К.: Знання, 2005. – 399 с.

31. *Планування* і проведення організаційно-виховної роботи серед студентів: Методичні рекомендації / Укл.В.Д.Базилевич, М.І.Поночовний, І.В.Дзевульська – К.: ІЗМН, 1997. – 28 с.

32. *Про* організацію управління виховним процесом у вищих навчальних закладах освіти: Методичні рекомендації // Інформ. зб. Міносвіти України. – 1999. – №3-4. – С. 58-62.

33. *Соловей М.І., Демчук В.С.* Виховна робота у вищому навчальному закладі. – К.: Ленвіт, 2003. – 257 с.34. *Сучасні* підходи та моделі розв'язання проблеми попередження правопорушень, наркоманії серед учнівської і студентської молоді. Зб. наук. статей та матеріалів передового досвіду. – К.: ІЗМН, 1997. – 288 с.

35. *Чижевський Б.Г.* Актуальні проблеми побудови системи виховання в умовах державотворення // Педагогіка і психологія. – 1997. – №1. – С. 111-118.

36. *Шляхтун П.П.* Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін навч. посібник / П.П. Шляхтун. – К. : Академія, 2011. – 224 с. – (Серія «Альма-матер»).

37. *Щербань П.* Українська національна ідея і сучасні проблеми виховання учнівської та студентської молоді // Вища освіта України. – 2005. – №4. – С. 62-67.

38. *Ягоднікова В.В.* Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі : навч. посібник / В.В. Ягоднікова. – К. : Персонал, 2011. – 70 с.